

УДК 330.1

КОМБІНУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ФІСКАЛЬНОЇ І МОНЕТАРНОЇ ПОЛІТИКИ

*Руденко М.В., ст. викл, Глущенко М.В., студ.**Кременчуцький державний політехнічний університет**імені Михайла Остроградського**39600, м. Кременчук, вул. Першотравнева, 20**E-mail: ket@polytech.poltava.ua*

Рассматриваются аспекты фискальной политики в экономике страны; основы монетарной политики и её практическое применение в современных условиях; монетарные и фискальные составляющие экономического развития.

Ключові слова: монетарна політика, фискальна політика, процентна ставка, пропозиція грошей, бюджетні витрати, оподаткування.

Fiscal policy aspects in country's monetary policy bases and its practical implementation in modern conditions, monetary and fiscal perspectives of economic development are given.

Key words: monetary policy, fiscal policy, interest rate, money offer, budget expenditures, taxation.

Вступ. Для України характерним є перехідний період економіки, що існує в багатьох інших країнах. Він здійснюється за загальними закономірностями, проте має певну специфіку. Насамперед необхідно зауважити, що радикальні перетворення українське суспільство почало від авторитарно-бюрократичної, наслідком чого стала всеохоплююча криза, яка проявилась у відставанні економіки України. Наступний важливий період – це перехід на шлях незалежного розвитку, для якого характерним був перехід на ринкову систему господарвання. Таким чином, основний зміст перехідного процесу в Україні зводився до побудови і розвитку принципово нової економічної системи, основою якої є змішана економіка, що функціонує на ринкових засадах [1]. Сучасна економічна думка, незалежно від її конкретного теоретичного спрямування, визнає відповідальність держави за стан розвитку економіки країни, а отже і її право впливати на економічне життя суспільства. Сьогодні всі визнають, що для реалізації свого впливу держава повинна розробляти відповідну економічну політику. Для досягнення ж основних цілей економічна політика передбачає широкий спектр заходів, які впливатимуть на економічне життя суспільства. Умовно їх поділяють на чотири групи:

- структурна політика;
- політика конкуренції;
- соціальна політика;
- кон'юнктурна політика.

Особливе місце тут займають заходи, що належать до кон'юнктурної політики, яка реалізується через регулятивний вплив держави на ринкову кон'юнктуру, на співвідношення сукупних попиту, пропозиції на ринку. Тому за способом та характером впливу на поведінку економічних суб'єктів усі заходи цієї політики поділяють на три групи:

- 1) заходи бюджетно-податкової (фіскальної) політики;
- 2) заходи грошово-кредитної (монетарної) політики;
- 3) заходи прямого впливу [2].

Мета роботи. Дослідження і вивчення таких економічних понять, як бюджетно-податкова і грошово-кредитна політика. Розкриваючи основний зміст таких категорій, як фискальна і монетарна політика, необхідно простежити, як ці два, різні за напрямками дії, види регулювання економіки можуть взаємодіяти між собою, і як це, в свою чергу, впливає на розвиток економіки, враховуючи при цьому її сучасний стан.

Матеріал і результати дослідження. Термін «фіскальна політика» походить від латинського «Пасив», що означало в Давньому Римі «імператорська скарбниця (казна)». У сучасній інтерпретації — це державне акумулювання цінностей (грошей, коштовностей та інших матеріальних і нематеріальних активів) для виконання державою своїх функцій. Фіскальна політика — це цілеспрямована діяльність держави щодо зміни державних видатків і податкових надходжень з метою збільшення обсягу виробництва, зайнятості та зниження темпів інфляції. В економічній літературі термін «фіскальна» здебільшого вживається як синонім бюджетно-податкової політики [3]. Визначимо, які ж основні цілі та види цієї політики.

Основними цілями фіскальної політики є:

- 1) згладжування коливань економічних цілей;
- 2) стабілізація темпів економічного зростання;
- 3) досягнення високого рівня зайнятості і помірних темпів інфляції.

Розрізняють два види фіскальної політики: стимулюючу та стримувальну. Стимулююча політика спрямована на підтримання високих темпів економічного зростання та досягнення високого рівня зайнятості. Для її проведення уряд може

використати один із трьох основних варіантів фіскальних заходів: 1) збільшити державні видатки; 2) знизити податки; 3) застосувати певну комбінацію першого та другого методів. Це збільшує інвестиції та зменшує безробіття. Проте зрозуміло, що стимулююча фіскальна політика веде до виникнення дефіциту державного бюджету. Її вплив на національну економіку залежить від обраного способу фінансування дефіциту бюджету: за рахунок створення нових грошей та через отримання позик (випуск державних цінних паперів). Якщо уряд фінансує дефіцит бюджету через випуск державних цінних паперів, то збільшення попиту на гроші може призвести до підвищення процентних ставок, а останні витісняють, тобто зменшують, інвестиційні видатки ділових підприємств та споживчі видатки. Це знижує стимулюючий потенціал фіскальної політики. Фінансування дефіциту за рахунок створення нових грошей дає змогу уникнути витіснення приватних видатків, проте цей спосіб індукує сильніші інфляційні імпульси порівняно з отриманням позик. За стримувальної політики уряд прагне знизити рівень інфляції через підвищення податків, скорочення державних видатків чи поєднуючи обидва ці заходи. Для проведення стримувальної фіскальної політики уряд може підвищити податки, наприклад, особистий прибутковий податок. Оскільки мультиплікатор податків менший за мультиплікатор видатків, уряд мусить збільшити податки на більшу величину порівняно зі зменшенням видатків. Крім того, проводячи стримувальну фіскальну політику, уряд може поєднувати зменшення державних видатків із підвищенням податків.

Економічна наука виділяє два типи фіскальної політики: дискреційна і автоматична. Дискреційна фіскальна політика – це система заходів, що передбачає цілеспрямовані зміни в рівні державних видатків і податків для впливу на обсяг національного виробництва і зайнятості, для контролю над інфляцією та сприяння економічному зростанню, іншими словами - це активна фіскальна політика.

Автоматична – це навпаки, пасивна фіскальна політика, за якої необхідні зміни в рівнях державних витрат і податків вводяться автоматично. Тобто прогресивна система оподаткування дещо додає національній економіці стабільності. Вона автоматично спричиняє зміни податкових надходжень, а отже й бюджету, які протидіють як інфляції, так і безробіттю. Вмонтований, або автоматичний, стабілізатор – це будь-який механізм національної економіки, що збільшує бюджетний дефіцит під час спаду та індукує надлишок у роки інфляції, та не потребує додаткових заходів з боку державних інституцій. Такі автоматичні стабілізатори часто й називають недискреційною фіскальною політикою. Інструментами дискреційної політики є: громадські роботи, зміна трансфертних платежів, маніпулювання податковими ставками. А

інструменти автоматичної політики – це, так звані, вбудовані стабілізатори: зміни в податкових надходженнях; посібники з безробіття і інші соціальні виплати; субсидії. І дискреційна, і автоматична фіскальна політика відіграють важливу роль у стабілізації економічної ситуації [3].

Специфіка економіки України потребує пошуку власної доктрини фіскальної політики, яка б відповідала особливостям сучасного стану економіки. Інструментами фіскальної політики є регулювання видатків держави, податкових надходжень та платоспроможності населення. Застосування інструментів фіскальної політики має враховувати реальний стан економіки [3]. Однією з найгостріших проблем фіскальної політики є фінансове наповнення бюджету та оптимізація витрат. Забезпечення бездефіцитності бюджету є основною передумовою стабільності економічного розвитку. Бездефіцитність бюджету може досягатись двома шляхами: за рахунок розширення та збільшення джерел фінансування або шляхом зниження витрат держави. Характеристика фіскальної політики передбачає, передусім, розгляд податкової системи, всіх видів позики і частково використання державою грошей як фіскального засобу. Використання джерел фінансування бюджету в конкретно-історичний період функціонування кожної національної економіки має враховувати економічне становище, політичну стабільність та узгодженість, платоспроможність населення та його схильність до заощаджень, рівень економічної культури та національну психологічну поведінку приватного менеджменту, його мотивацію, особливості передумов та наслідків, відмінність організаційних форм і відповідно до цього різних витрат на мобілізацію.

Що ж стосується монетарної політики, то в умовах становлення в Україні нових економічних відносин, трансформації економічних і соціальних процесів, формування та розвитку фінансової і банківської систем винятково важливого значення набуло посилення ролі центрального банку країни в стимулюванні відповідних процесів шляхом використання ринкових методів регулювання економіки та грошово-кредитного ринку. Формування засад і принципів грошово-кредитної політики незалежної України відбувалося з часу створення Національного банку України. За цей час багато чого досягнуто, але допущено й деякі прорахунки, які частково вже виправлено, а частково їх доведеться виправляти в майбутньому. Законом України «Про Національний банк України» визначено: «Грошово-кредитна політика – комплекс заходів у сфері грошового обігу та кредиту, напружених на регулювання економічного зростання, стримування інфляції та забезпечення стабільності грошової одиниці України, забезпечення зайнятості» [4]. Для проведення грошово-кредитної політики в Україні інституційна основа виникла зі створенням банківської системи та національного грошово-

кредитного ринку. Діяльність Національного банку України в цій сфері оформлено відповідним документом "Основні напрями грошово-кредитної політики та проведення реформи грошової системи України". Центральний банк регулює пропозицію грошей у національній економіці, або, інакше кажучи, проводить монетарну політику за допомогою знарядь прямого та непрямого регулювання. Основним знаряддям прямого регулювання пропозиції грошей є обмеження обсягів кредитів, що надаються певним галузям; пряме регулювання процентної ставки; обмеження величини кредитів для окремих банків. Ці знаряддя ефективно спрацьовують лише у короткостроковому періоді: вони дають змогу не допускати надмірного створення банками грошей. Однак тривале застосування інструментів прямого регулювання пропозиції грошей справляє несприятливі впливи на розвиток національної економіки: зменшується рівень конкуренції між банками, підривається посередницька функція банків, спотворюється структура наданих банками кредитів тощо. Тому у розвинутій ринковій економіці застосовують головним чином знаряддя непрямого регулювання пропозиції грошей, застосування яких передбачає наявність розвинутого грошового ринку. Їхня перевага полягає в тому, що вони дають банкам змогу розподіляти кредитні ресурси відповідно до потреб ринку. Використовуючи знаряддя непрямого регулювання грошового обігу, центральний банк немає безпосереднього контролю над пропозицією грошей, оскільки вона містить депозити, які створюють комерційні банки. Непрямі знаряддя коригують величину пропозиції грошей, впливаючи на надлишкові резерви або грошовий мультиплікатор. До знарядь непрямого регулювання належать операції на відкритому ринку, зміна облікової процентної ставки, зміна норми резервування.

Основною метою проведення грошово-кредитної політики держави є реалізація системи заходів у сферах грошового обігу та кредиту, спрямованих на регулювання економічного зростання, стримування інфляції, забезпечення зайнятості та вирівнювання платіжного балансу. Залежно від характеру впливу на основні макроекономічні змінні - обсяг національного виробництва, рівні інфляції та безробіття — економісти розрізняють два види монетарної політики — стимулюючу і стримувальну. Політику, що спрямована на обмеження зростання цін у національній економіці, називають стримувальною монетарною політикою, або політикою "дорогих грошей". Цю політику центральний банк може проводити шляхом продажу державних цінних паперів на відкритому ринку, збільшуючи норму резервування та підвищуючи облікову ставку. Ці заходи, як відомо, зменшують резерви комерційних банків або розмір грошового мультиплікатора, а отже пропозицію грошей, а відтак сукупні видатки, що стримує темпи зростання цін. Політику, що

спрямована на підвищення рівня зайнятості, і, відповідно, на прискорення економічного зростання, називають стимулюючою монетарною політикою, або політикою "дешевих грошей". Для збільшення сукупних видатків, щоб залучити незайняті ресурси, центральний банк повинен збільшити пропозицію грошей. Цього він може досягти через купівлю цінних паперів на відкритому ринку, зниження облікової ставки або зменшення норми резервування.

Цілі грошово-кредитної політики визначаються залежно від рівня розвитку економічних взаємовідносин у державі. Їх можна поділити на три групи: стратегічні, проміжні, тактичні. Стратегічні — це ключові цілі в загальнодержавній економічній політиці: зростання зайнятості, збалансування платіжного балансу, зростання виробництва, забезпечення стабільності цін.

Проміжні цілі — це зміни в певних економічних процесах, які мають сприяти досягненню стратегічних цілей. Особливістю цих цілей є їхня дія протягом тривалого періоду, впродовж якого може бути доведено їхню ефективність. Тактичні цілі полягають у регулюванні ключових економічних змінних через банківську систему на основі управління грошовою масою, відсотковою ставкою, валютним курсом тощо і забезпечують досягнення проміжних цілей.

Вибір методів та інструментів грошово-кредитної політики має бути прерогативою центрального банку, тобто відмінність стратегічних і проміжних цілей монетарної політики від тактичних має полягати в тому, що останні реалізує саме центральний банк держави. Основні монетарні інструменти, за допомогою яких забезпечується проведення центральним банком грошово-кредитної політики в країні, залежно від рівня її економічного розвитку, такі:

- регулювання облікової ставки;
- встановлення «кредитних стель» на кредитні вкладення;
- встановлення мінімальних обов'язкових для комерційних банків;
- здійснення операцій на відкритому ринку;
- здійснення операцій на валютному ринку;
- регулювання імпорту й експорту товарів;
- випуск депозитних сертифікатів центрального банку.

Використання того чи іншого інструмента регулювання грошово-кредитного ринку (проведення грошово-кредитної політики) залежить від історичних традицій використання фінансових інструментів у державі, розвинутості ринкових відносин, наявності банківсько-фінансових установ, загальнодержавного стану економіки, врегульованості питань фіскальної політики [5].

Оскільки податково-бюджетна та грошово-кредитна сфери тісно взаємопов'язані, держава має узгоджувати монетарні та фіскальні рішення. Ігнорування цього взаємозв'язку може призвести до

розбалансування всієї економічної системи. Фіскальна і грошово-кредитна системи держави виконують важливі соціально-економічні функції. Вони забезпечують умови для існування та розвитку господарської системи суспільства. Ці системи відокремлюються одна від одної завдяки особливим механізмам діяльності, критеріям та інституціям, які ці механізми реалізують. Водночас існує й певна необхідність взаємоузгодження критеріїв і результатів функціонування цих систем. У розвиненій ринковій системі передумовами взаємної відповідності параметрів монетарної та фіскальної політики держави є функціональна єдність та інституціональна визначеність суб'єктів грошово-кредитної системи та державних фінансів. суб'єктом фіскальної політики є уряд, а суб'єктом монетарної — центральний банк. Вони є незалежними у своїй політиці один від одного. Важливе значення має законодавче визначення цілей грошово-кредитної політики центрального банку. Законом України «Про Національний банк України» головною функцією НБУ визначено забезпечення стабільності грошової одиниці. Коли ж зрілий комплекс грошово-кредитних та фіскальних інституцій відсутній, тоді деякі

важливі монетарні та фіскальні параметри можуть не відповідати один одному та критеріям цілісної поведінки системи державного регулювання. Внаслідок цього підтримання стабільності грошової одиниці може вступати в суперечність з економічною політикою уряду. В цьому разі стабільність досягається за рахунок накопичення фінансових, бюджетних диспропорцій. Важливе значення має скоординована робота Центрального банку як суб'єкта монетарної політики і Уряду (Мінфіну) як суб'єкта фіскальної політики. Для того, щоб показати цю взаємодію графічно, треба зауважити, що головним завданням кон'юнктурної політики є згладжування коливань ринкових процесів з метою підтримання загального стану ринкової кон'юнктури на рівні, що забезпечував би досягнення визначених цілей економічної політики. Таке регулювання ринкової кон'юнктури може забезпечуватися заходами як грошово-кредитної політики, так і фіскальної, або ж заходами обох політик одночасно. Механізм взаємозв'язку монетарної та фіскальної політики як складових кон'юнктурної і загальноекономічної політик можна простежити на рис. 1.

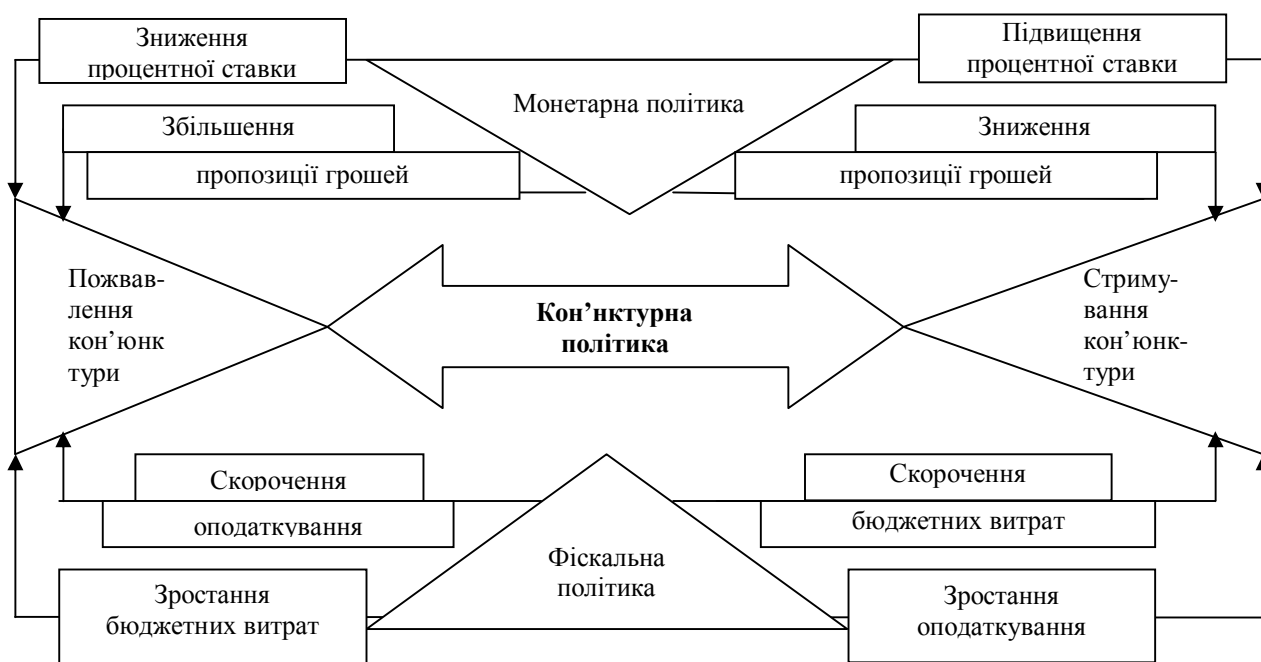

Рисунок 1 – Схема взаємодії заходів фіскальної та монетарної політики в системі державного регулювання економіки

Як видно з наведеної схеми, поживлення ринкової кон'юнктури може бути досягнуто як заходами монетарної політики — зниженням процентної ставки та збільшенням пропозиції грошей, так і заходами фіскальної політики — зростанням бюджетних витрат та скороченням рівня

оподаткування. Стимування ринкової кон'юнктури теж може бути досягнуто заходами монетарної політики — підвищенням рівня процента і зменшенням пропозиції грошей (грошової маси) та заходами фіскальної політики — зростанням рівня оподаткування і скороченням бюджетного

фінансування. Крім спільності цілей впливу на ринкову кон'юнктуру, заходи монетарної і фіскальної політики пов'язані між собою. Так, зростання бюджетних витрат за стабільності оподаткування викличе зростання попиту на грошовому ринку і підвищення ставки процента, яка є важливим інструментом монетарної політики. І навпаки, зниження облікової ставки у складі монетарної політики призведе до зростання курсової вартості облігацій державних позик, збільшення попиту на них, що розширить можливості уряду щодо випуску і розміщення нових позик та зростання на цій основі бюджетних витрат.

Аналізуючи комбінування цих двох видів політики, необхідно вказати на те, що вплив фіскальної політики на стан грошово-кредитного середовища полягає у відповідних діях щодо попиту та пропозиції грошей. Вплив фіскальної політики на стан грошово-кредитного середовища полягає у відповідних діях щодо попиту та пропозиції грошей. У загальному випадку чинник податків призводить до зниження рівноважного обсягу сукупної пропозиції. Внаслідок цього економіка, в якій існує досить високий рівень оподаткування, має тенденцію до виникнення зайвих грошей та зростання інфляції. Тому дотримання умов макроекономічної рівноваги потребує, щоб зворотним аспектом фіскальної експансії держави була політика керованого обмеження грошової маси. Однак на практиці дотримання цих умов є досить складним і потребує жорстко визначених та узгоджених дій фіскального та монетарного характеру. Якщо такої узгодженості досягти не вдається, це призводить або до значного скорочення платоспроможного попиту і падіння ВВП, або до зростання цін. Значне скорочення грошової маси може зумовити втрату частини доходів державного бюджету, а чинник «зайвих грошей» - надмірне зростання державних витрат. При цьому слід урахувати відносно низьку еластичність витрат держави та досить значну еластичність її доходів відносно фізичного обсягу ВВП і рівня цін.

Викладене вище дає підстави розглядати заходи монетарної та фіскальної політики не як альтернативні, а в нерозривній єдності, і враховувати на практиці не тільки їх прямі регулятивні наслідки, а й результати можливих змін у дії інструментів у паралельній сфері регулювання грошового обороту [6].

Отже фіскальна політика — це заходи уряду, спрямовані на зниження безробіття чи інфляції та досягнення природного обсягу виробництва - через зміну державних видатків, рівня оподаткування або через одночасне поєднання обох заходів. За допомогою фіскальної політики уряд може змінювати структуру національної економіки, зменшувати циклічні коливання, досягати повної зайнятості, сприяти економічному зростанню, впорядковувати державні фінанси, боротися з інфляційними спалахами тощо. І дискреційна, і автоматична фіскальна політика відіграють віажливу

роль у стабілізації економічної ситуації. Податки і державні видатки є головними знаряддями фіскальної політики, а отже податкова система тут відіграє неабияку роль., тобто за своєю суттю вона повинна формувати доходи державного бюджету, будучи поряд з іншими економічними інструментами (таким як ціни, зарплата, відсотки за кредит, бюджетне фінансування), еластичним важелем впливу на поведінку економічних та соціальних структур. Якщо ж вести мову про майбутній розвиток фіскальної політики, то необхідно зауважити, що Президент України Віктор Ющенко серед пріоритетів розвитку країни на 2008 рік називає вдосконалення саме фіскальної політики. Аналізуючи економіку, глава держави позитивно відзначає початок роботи по вдосконаленню регуляторних методів, зменшенню податкового тиску, підвищенню конкурентоспроможності виробництва. Важливим завданням на поточний рік В. Ющенко назвав подальше вдосконалення фіскальної політики: «Україна повинна підійти впритул до формування нового податкового кодексу, завершити всі дискусії, перш за все, з національним бізнесом і виробити нову податкову політику», – відзначив він. За словами Президента, практика попередніх років довела, що конструктивні відносини між владою і бізнесом призводять до значного збільшення бюджетних надходжень на всіх рівнях. Проте в даний час рівень тінізації національної економіки, за оцінками експертів, все ще складає близько 50%, підкреслив Президент. Президент України Віктор Ющенко обіцяє, що нова фіскальна політика держави буде запропонована експертам для обговорення вже через три місяці. Невідрегульовану фіскальну політику України Ющенко назвав однією з головних проблем внутрішнього характеру, які звужують можливості прикордонної, міжрегіональної і міждержавної співпраці України. Проектом бюджету передбачено зменшити фіскальний тиск на економіку. Зокрема, з 50 до 15 % знижується норматив відрахувань частини прибутку (доходу) державних підприємств. Тобто, майже 2 млрд. грн. залишиться у розпорядженні цих підприємств для інноваційного оновлення виробництва, його модернізації і технологічного переозброєння, впровадження енергозберігаючих технологій. Зменшується ставка збору з купівлі-продажу валюти з 1,3 до 1,0%. Зміни до норм чинного законодавства (щодо податку на додану вартість, податку на прибуток підприємств, акцизного збору) дадуть можливість удосконалити адміністрування податків і обмежити надання необгрунтованих податкових пільг [7].

Що ж стосується грошово-кредитної політики, то вона є оперативним і гнучким доповненням бюджетної політики. Світова практика свідчить, що за її допомогою держава впливає на грошову масу та відсоткові ставки, а вони, відповідно, - на споживчий та інвестиційний попит. Грошово-кредитна політика ґрунтується на принципах монетаризму. Негативні

моменти полягають у тому, що ця політика непрямо впливає на комерційні банки з метою регулювання динаміки пропозиції грошей, а тому не може безпосередньо змусити їх зменшувати чи збільшувати кредити. Завдання грошово-кредитної політики в Україні – забезпечити фінансову стабільність, поступово знизити інфляцію, вивести економіку з кризи. Тобто Центральний банк використовує знаряддя монетарної політики для стабілізації національної економіки, зокрема для досягнення таких цілей: 1) економічне зростання; 2) високий рівень зайнятості; 3) стабільний рівень цін; 4) стабільність на фінансових ринках; 5) стабільність процентних ставок; 6) стабільний курс національної валюти. Хоча багато цілей монетарної політики збігаються (наприклад, висока зайнятість поєднується із економічним зростанням), але окремі суперечать одні одним. Так, досягнення стабільного рівня цін часто не відповідає таким цілям, як стабільність процентних ставок і високий рівень зайнятості у короткостроковому періоді.

Висновки. Проведені дослідження дають підставу зробити висновки, що, за період розвитку національного грошово-кредитного ринку, в Україні вдалося створити повноцінні фінансово-економічні механізми, які забезпечують функціонування грошово-кредитного ринку. Сьогодні ж про розвиток монетарної політики в одному з періодичних видань говориться наступне: «Україна повинна переходити до нової монетарної політики і готувати гривню до повної конвертованості в світі. Проте без стабільної банківської системи проводити таку монетарну політику неможливо» - про це заявив заступник голови Національного банку України (НБУ) Олександр Савченко в ході круглого столу на тему: «Україна в глобалізованому світі: межі економічного зростання». Савченко відзначив, що нову монетарну політику упроваджують майже у всіх країнах ЄС. Вона базується на тому, що уряд, як правило, встановлює допустимі темпи зростання інфляції, а Нацбанк всіма доступними йому засобами утримує показник інфляції на вказаному рівні. Для впровадження нової монетарної політики, підкреслив А. Савченко, необхідно мати достатньо розвинений фондовий ринок, політичну стабільність і чітку урядову тенденцію. Крім того, необхідно мати прозору економічну доктрину. Тільки після цього, за словами заступника розділу Нацбанку, можна переходити до нової монетарної політики, але робити це необхідно поступово.

Якщо вести мову про сьогодишню ситуацію, необхідно зауважити, що економічний блок уряду України проведе консультації з Національним банком з приводу поєднання монетарної і фінансової політики і недопущенню зниження валютних резервів. Це передбачено заходами, затвердженими Кабінетом міністрів для попередження негативних тенденцій в соціально-економічній сфері. «Кабінет міністрів підкреслив, що криза політичних відносин призводить до негативних очікувань на фінансовому,

валютному, товарному ринках, що, у свою чергу, загрожує економічній і фінансовій безпеці держави», – підкреслюється в прес-релізі Міністерства фінансів. Кабінет міністрів поклав на керівників місцевих держадміністрацій персональну відповідальність за підтримку економічної і соціальної стабільності в регіонах. На думку Мінфіну, відбувається падіння курсу гривні до долара США на наявному ринку. Згідно прес-релізу, всупереч об'єктивній економічній ситуації ростуть ціни, що ставить під загрозу виконання урядового прогнозу інфляції за підсумками року. Серед негативних наслідків загострення політичної ситуації Мінфін виділив також погіршення прогнозу рейтингу України міжнародним рейтинговим агентством Standard & Poors. За даними міністерства, на міжнародних ринках впали котирування українських єврооблігацій, а на внутрішньому – подешевшали акції вітчизняних підприємств. Проте Національний банк України повідомив про відсутність підстав для вживання яких-небудь спеціальних антикризових заходів. За його даними, ситуація на фінансовому ринку залишається стабільною. Уряд України доручив Мінфіну і Мінекономіки провести консультації з Нацбанком щодо монетарної і фінансової політики [7].

Таким чином, зважена цілісна фінансово-монетарна політика України потребує не просто врахування специфічних особливостей перехідного періоду, а планування та виконання відповідних державних перетворень в економічній та політичній сферах, метою яких має стати забезпечення, передусім, нормальної еластичності пропозиції відносно попиту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основи економічних знань: Навчальний посібник/А.С. Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – К.: Вища школа, 2002. – 543 с.
2. Гроші та кредит: Підручник/За ред. проф. Б.С. Івісіва. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 510 с.
3. Перехідна економіка: Підручник / В.М. Геєць, Є.Г. Панченко, Е.М. Лібанова та ін.; За ред. В.М. Гейця. – К.: Вища школа, 2003. – 591 с.
4. Про Національний банк України: Закон України № 679 – XIV від 20.05.1999. // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності. – 2004. – Вип.7.
5. Геєць В.М. Перспективи світового економічного зростання у 2005-2006рр.//Вісник Національного банку України. – 2005. - №2.
6. Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Сучасна економіка: Навч.посібник – К.: Вища школа, 2005. – 327с.
7. ‘E-Finance’/ Финансові новості, № 39, 16 декабрь 2007.

Стаття надійшла 25.01.2008.
Рекомендовано до друку д.е.н., проф.
Хоменком М.М.